

door de woord-eenheid *kloofbeitel* of *kliofbeitel*. Dit blijkt nl. bijna plaats voor plaats voor te komen in de provincie Gelderland met de aangrenzende strook van Overijssel en Noord-Brabant. Daarbuiten duikt het slechts sporadisch op: C 103, 129, 159, 176, ook in E 146* en E 196, maar deze hebben op kaart 1 een lange pijl naar het oosten toe, en verder in K 39, 66, 91, 124a, 237, 311, 352, F 9, 10, 56, 72, G 32b, 102, P 27 en, merkwaardig genoeg, want kaart 1 heeft een lange pijl naar het Land van Waas, in K 173b. De periferie, de strook tussen isoglosse en isoprage, heeft dus wel een aantal malen *kloofbeitel* of *kliofbeitel*, maar ook menigvuldige andere, weinig karakteristieke benamingen, waarvan er onder B een aantal zijn genoemd.

Geheel in aansluiting aan het kaartbeeld vindt men in Wallonië zowel de bijl als de beitel, niet echter het kloofmes. Een *murlin*, een zeer zware bijl, wordt door Feller vermeld voor Laiche-sur-Semois; Lavacherie kent het werktuig ook onder de naam *cognéye*. Dat de namen er door elkaar lopen blijkt uit *cogniye* = kloofbijl naast *cognèt* = kloofbeitel, beide gegeven voor Crupet door Ducarme—Gozin, en *cugnèt* = kloofbeitel, voor Leiche-sur-Semois gedocumenteerd door Feller. Noël noemt een *coin très épais*, waarmee misschien een houten wig bedoeld wordt zoals in Laiche-sur-Semois in gebruik is. Men herinnert zich onmiddellijk de *houten kijlen* van G 102, de *ijzeren en houten keggen* van I 144, de *houten of ijzeren beitels* van K 26 en de *houten en ijzeren spies* van P 73. Ducarme—Gozin noemen verder een *hatche* = bijl voor Rance, Delvaux een *atch' à find* voor Silenrieux.

Hoewel Porselen spreekt van een *Eisenkeil* voor het kloven, is in Duitsland de bijl het gewone werktuig: Boman, Büld, Bock (p. 37) en Klaus vermelden hem. Duitse kuipers kennen misschien ook het kloofmes, als men althans uit Bock's *Spaltklinge* (pag. 95) daartoe mag concluderen; Berger noemt en beschrijft dit mes duidelijk (*klævæmes*, pag. 12), maar hij zegt er niet bij in wat voor omgeving hij het woord genoteerd heeft.

De gegevens maken het waarschijnlijk, zeker als men de *bielen zonder stoal* van G 7 en de *bijl zonder stokken* van B 57 in het oog houdt, dat de kloofbeitel zich langzaam uit de kloofbijl heeft ontwikkeld; de verhouding tussen de Waalse woorden voor het een en het ander spreken een duidelijke taal. In het middengebied van de kaart heeft de vernieuwing het eerst een definitieve want in de taal vastgelegde gestalte gekregen. Van daaruit heeft zij zich expansief verbreid. Tegen deze